ბუნებრივი რესურსების გავლენა სამოქალაქო ომის დაწყებასა და მიმდინარეობაზე

ნებაძე თამარი

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე საერთაშორისო ურთიერთობების მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად

პროგრამა: პოლიტიკის მეცნიერება (საერთაშორისო ურთიერთობები, ევროპისმცოდნეობა, კავკასიის კვლევები, საბჭოთა კვლევები)

მიმართულება: საერთაშორისო ურთიერთობები

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ზარინა ბურკაძე

ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2021

განაცხადი

„როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად“.

ნებაძე თამარი

29.06.2021

სარჩევი

აბსტრაქტი....... 3

Abstract....... 4

შესავალი 5

ლიტერატურის მიმოხილვა 7

თეორიული ჩარჩო....... 10

მეთოდოლოგია 15

დამოუკიდებელი ცვლადი: ბუნებრივი რესურსები 16

დამოკიდებული ცვლადი: სამოქალაქო ომი....... 19

მონაცემთა შეგროვება....... 21

თავი 1. ბუნებრივ რესურსებსა და სამოქალაქო ომს შორის არსებული კავშირის ზოგადი მიმოხილვა 22

თავი 1.2. ალმასები და სამოქალაქო ომი....... 30

თავი 1.3. ნავთობი და სამოქალაქო ომი 33

თავი 2: ემპირიული შემთხვევის შესწავლა: სიერა ლეონე....... 35

თავი 3. ემპირიული შემთხვევის შესწავლა: სუდანი 41

თავი 4. სიერა ლეონესა და სუდანის შედარებითი ანალიზი 46

დასკვნა 48

ბიბლიოგრაფია....... 52

აბსტრაქტი

ცივი ომის დასრულების შემდგომ გაიზარდა კვლევები სამოქალაქო ომის გამომწვევი მიზეზების შესწავლასთან დაკავშირებით და გამოიკვეთა ბუნებრივი რესურსების როლი. დღემდე, რესურსებსა და კონფლიქტებს შორის არსებული კავშირი მწვავე განხილვის საგნად რჩება. სწორედ ამიტომ, აღნიშნული კვლევა შეისწავლის ბუნებრივი რესურსების გავლენას სამოქალაქო ომის დაწყებასა და გახანგრძლივებაზე. საკვლევად შერჩეულ იქნა ორი ბუნებრივი რესურსი, ნავთობი და ალმასები, რომელიც ყველაზე ხშირად ასოცირდება რესურსების წყევლასთან.

მეთოდოლოგიურად, კვლევა ჩატარდა თვისებრივი კვლევის მეთოდის გამოყენებით. კერძოდ, ჰიპოთეზის შესამოწმებლად გამოყენებულია შემთხვევის შესწავლის (case study) მეთოდი. შესწავლილ იქნა აფრიკის ორი სახელმწიფო სიერა ლეონე და სუდანი, რომლებიც მდიდარია ბუნებრივი რესურსებით და გამოირჩევა სამოქალაქო ომის გამოცდილებით.

კვლევა, ძირითადად, მეორეულ/მეორად წყაროებს ეყრდნობა, კერძოდ, აღნიშნულ თემასთან დაკავშირებით უკვე არსებულ სამეცნიერო წიგნებს, სტატიებს და სხვადასხვა კვლევებს. გამოყენებულია ამ სფეროში მოღვაწე წამყვანი სპეციალისტების ნაშრომები.

კვლევის შედეგად გამოიკვეთა მჭიდრო კორელაცია სამოქალაქო ომსა და ბუნებრივ რესურსებს შორის. თუმცა, ასევე გამოჩნდა, რომ რესურსების ტიპს დიდი მნიშვნელობა აქვს. ანუ ის რესურსები, რომელიც აჯანყებულთათვის ადვილად ხელმისაწვდომია (lootable) უფრო მეტად კონფლიქტის გახანგრძლივებას უწყობს ხელს, ხოლო ის რესურსები, რომელთა მითვისებაც უფრო რთულია (unlootable) სეპარატისტული კონფლიქტის წამოწყებასთან ასოცირდება.

საკვანძო სიტყვები: ნავთობი, ალმასები, სამოქალაქო ომი, რესურსების წყევლა, lootable რესურსები, unlootable რესურსები, სიერა ლეონე, სუდანი

Abstract

Since the end of the Cold War, studies about the causes of civil war have grown and the role of natural resources has been emphasized. Until now, the relation between natural resource wealth and conflict remains a much-debated topic in economics and politics. In view of this circumstance, I focus on the impact of natural resources on the onset and prolongation of the civil war. For the purposes of this study, two natural resources – oil and diamonds were selected given they are most often associated with the ”resources curse”.

Method wise, the study is conducted by using qualitative case study research in order to test the validity of formulated hypotheses. Two African states, Sierra Leone and Sudan, which are rich in natural resources and have experienced civil wars, were selected for studying the links between the civil war and natural resources. I conducted a within case and comparative case analysis.

The research is heavily based on secondary resources such as scientific materials, books, articles, papers, and speeches. The theoretical argument builds on the research of the leading scholars in the field. The findings of this study confirms the results of previous research and arrives at the conclusion that the possession of natural resources are highly correlated with the onset of civil war.

The study finds that natural resources and civil wars are highly correlated. However, the type of resources matters. In particular, the resources that are easily lootable to the rebellions, contribute to the prolongation of the conflict, while unlootable resources are associated with the onset of separatist conflict.

Keywords: oil, diamond, civil war, resource curse, lootable resource, unlootable resource, Sierra Leone, Sudan.